
MINISTERUL EDUCAȚIEI
OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA RROMANI
ETAPA JUDEȚEANĂ
18 MARTIE 2023

ANUL VI DE STUDIU - LICEU

- Savorre subijèktură si musajutne.
- Den pen ivăthe 10 pùntkură.
- E butăqo vaxt si 3 òre.

O JEKHTO SUBIJÈKTO

32 pùntkură

DEL PES O TÈKSTO

O Kostikă Băcălan, rromano folkloristo thaj etnològo, si bijando and-o berś jekh mija enă śela śtarvardeś thaj oxto, ka-o biś thaj śtar jùnio, and-o gav Kîmpuri-Surdùk, o žudèco Hunedoàra.

Lesqo dad sas jekh kovać kaj na zanelas lil thaj lesqi dej sas butărni ka-i phuv. Penqe čhavorres dine les ka-i škòla. Le gaze, kaj avenas lesθe, ka-o dad, butăça, pućhenas les: „Sosqe na sikaves le čhavorres te kerel buti e sastreça, Ròmane?” Vov phenelas lenqe: „Murro čhavo na aresela te likhărel sastra, sar manθe!”

Sode sas čhavorro, tholas kan k-ël paramića, kaj motholas lesqe pesqi mămî, i Băla. Vov zalas ka-e sa folklorikane bută andar o gav: kerenas i Moroleuka anglal i Patradî, phirenas la čerxanăça (le Irozeņa), la kolindaça („la dubaça”) th.a. O Kostikă, and-e sakadă vrăma, kidăs rumunikano thaj rromano folklòro thaj kerdăs les prinżardo and-ël but thana.

Palal so agorisardăs E Filologiaqi Fakulteta ka-o Kluż-Napòka, and-o berś 1974 la tezaça *Colindatul cu duba în satul Almaş Sălişte* [O phiravipen e dubaça and-o gav Almăs Sălişte], o Kostikă Băcălan areslo siklărno francuzikane čhibăqo, thaj kerdăs buti ka-e śtar gavutne škòle pašal lesqo gav. And-o berś jekh mija enă śela thaj enăvardeś thaj enă, aresel inspektoro vaś i rromani čhib anda o žudèco Hunedoàra, kaj thol sa pesqi zor vaś e rromenqi edukacia.

And-o berś duj mije duj, inklisto lesqo jekhto lil, *Rromane taxtaja/ Nestemate din folclorul rromilor*, and-o fòros Kluż-Napòka, telal o rakhipen e universitarone siklărnesqo, o Geòrge Sărău. Kadava lil si xramosardo duje čhibënθe; kathar si ankaladino o tÈksto *I kolinda*. O dujto lil, sa duje čhibënθe, *O ges thaj i răt/ Întunerice şi lumină*, sas ankalavdo and-o berś duj mije deśuefta, k-o Themutno Cèntro vaś e Rromenqi Kultūra. Kothar sas lino o tÈksto: „Le muleça p-o grast”, bută so si čaće, păcîme lesqe dadesθar and-o Dujto Marimos.

O Kostikă Băcălan mulăs and-o jekh jùlio andar o berś duj mije biś thaj jekh. Te dikhas so phendăs palal lesθe, o Geòrge Mănda, sas inspektoro vaś e rroma and-o žudèco Karaś-Severin, and-jekh mesăžo savo bičhaldăs les le rajesqe siklărnesqe o Geòrge Sărău: „Me arakhlem kadala tragediaθar iz răt, but palal, kadja, agoral, reslem te „naśav” e autovurdoneça opre-tele 250 km, k-ásti te resav kothe maj anglal te liav rig ka-o than kaj sasas te avel praxosardo o Kostikă Jonel Băcălan, pesqe biandipnasqe gavesθe, kaj Kîmpuri-Surdùk, jekh gav arakhlo nordutne rigaθe e žudecosqi Hunedoara, kaj si k-i bar e žudecoça Arad. Rodindem tumen k-o telefòno avdîves texarinăθe (javinăθe, deràno), vi k-o mezmeri, tha’ na arkhlem tumen. Kothe, vakărdem le manuśenqe, kodolesqe vi i pesqi familia manglăs kaθar manθe te phenav varesode lava, te phenav vareso palal o Costică, kadja sar ame xatărdăm les, sar jekhe manuśes, čăcîpnasθe, but kućalo, siklilo, butzanglo, buxle dikhipnaça opral o živipen, jekh zeno butečhibënqo zanglo. Lilem manqe o

mukhlipen te tradav vi andar tumari rig jekh xatǎralo lav, phenindoj pesqe familiaqe vi le manušenqe, save line rig ka-o bibaxtalo xasaripen, dikhindoj tumaro speciǎlo phand inkerdo maškar tumenŕe vi o Kostikǎ. Kadja, tradem tumare dukhavde familiaqe putarde vi ǎaǎe xatǎrimata. Patǎv kaj šukar kerdem, te phiravav man kadale ǎhendesŕe. Reslem khere, kaj Dognecea, paše jekhe ǎsasŕar thaj sem ǎhindo khinipnasŕar. Te avel pesqi phuv lokhi! O Devel te arakhel pesqo vodi! Laǎho manuš sas!

(O Kostikǎ Bǎcǎlan – palal o Jonel Kordovan)

1. Xramosaren and-e 5-6 rǎndurǎ palal so vakǎrel pes and-o dino tǎksto! **6 pǔnkturǎ**
2. Arakhen e sinonimurǎ vaš e alava: *mothol, kovaǎ, sode, kampel*. **4 pǔnkturǎ**
3. Roden thaj xramosaren, andar o dino tǎksto, trin navnǎ/ substantivurǎ ka-o nominativo kǎzo! Xramosaren savo si lenqo gǎndero/ ling thaj lenqo gin. **6 pǔnkturǎ**
4. Roden thaj xramosaren, andar dino tǎksto, štar alava and-e save si postpozicionǎlo grafǐme! **4 pǔnkturǎ**
5. Roden thaj xramosaren andar o dino tǎksto trin adžǎktivurǎ/ pašnavnǎ! Xramosaren savo si lenqo fǎlo: rromane/ gažikane, buxle/tang. **6 pǔnkturǎ**
6. Roden thaj xramosaren andar o dino tǎksto trin kernavnǎ/ vǎrburǎ save si ka-o indikativo mǎdo. Xramosaren k-e savo vaxt si von. **6 pǔnkturǎ**

O DUJTO SUBIJĚKTO 58 pǔnkturǎ

1. Ambolden gažikanes e anglutne 21 rǎndurǎ andar o tǎksto dino maj opre! **18 pǔnkturǎ**
2. Xramosaren e fǎrme e zenutne pronombrosqe/ sarnavnǎqe **nǔmaj ka-o kǎzo dativo**, ka-e savorre žene, ka-o jekhipen thaj ka-o butipen! **6 pǔnkturǎ**
3. Nakhaven i kernavni/ o vǎrbo „žal” ka-o imperfǎkto thaj ka-o nakhlo vaxt! **12 pǔnkturǎ**
4. Ambolden and-i rromani ǎhib! **12 pǔnkturǎ**
 - a) În acest an, Olimpiada Națională de Limba Rromani a ajuns la cea de-a douzeci și doua ediție.
 - b) Cluj-Napoca este unul dintre cele mai vechi orașe din Transilvania. Aici conviețuiesc români, rromi, maghiari și alte etnii.
 - c) Sunt mândru că am cunoscut mulți elevi rromi, profesori și oameni importanți ai etniei rrome.
 - d) Familia mea m-a ajutat mereu pentru a obține cele mai bune rezultate școlare.
5. Keren jekh xramosaripen, and-e 15-20 rǎndurǎ, palal i tǎma: „Sosŕar si šukar amari rromani kǔltura?”. And-o tumaro xramosaripen dikhena: **10 pǔnkturǎ**

O ander/ o koncinǔto le xramosaripnasqo – 6 pǔnkturǎ

- Xramosaresa andar so si kerd i rromani kǔltura. So arakhas and-e rromenqi kǔltura? **2 pǔnkturǎ**
- Sar d-ašti/šaj te keras prinžardi e rromenqi kǔltura. **2 pǔnkturǎ**
- Xramosaresa aver godǎ/ argumǎnturǎ vaš kadaža tǎma. **2 pǔnkturǎ**

O organizisaripen thaj o prezentisaripen e godǎnqo – 2 pǔnkturǎ

- o organizisaripen e godǎnqo – 1 pǔnktu
- i originalitǎta -1 pǔnktu

E xramosaripnasqi redaktǎcia – 2 pǔnkturǎ

- vaš e vortografiaqe rǎgule – 1 pǔnktu
- vaš e punktuaciaqe rǎgule – 1 pǔnktu